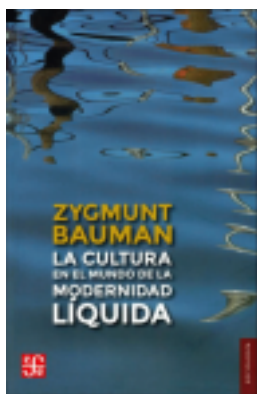

La cultura deixa d'educar i aprèn a seduir

Published by [Interacció](#) [1] on 12/11/2013 - 13:00 | Last modification: 20/08/2026 - 12:13

La cultura en el mundo de la modernidad líquida condensa una de les conseqüències més significatives del diagnòstic de Zygmunt Bauman sobre les societats contemporànies: **la cultura no desapareix amb l'afebliment de les institucions i les jerarquies modernes, sinó que canvia de funció**. Deixa progressivament de presentar-se com un instrument destinat a formar individus i ordenar la societat i passa a funcionar en un món caracteritzat per la mobilitat, el consum, la diversitat i la necessitat permanent d'escollir.

Publicat originalment en anglès el 2011, el llibre trasllada al terreny cultural el concepte de «modernitat líquida» que Bauman havia desenvolupat en obres anteriors. El seu punt de partida és històric. La idea moderna de cultura havia nascut vinculada al projecte il·lustrat: cultivar les persones significava elevar-les, educar-les i conduir-les cap a unes formes de vida considerades superiors. La cultura tenia, per tant, una funció normativa i pedagògica. Aquesta concepció pressuposava que algú podia establir què mereixia ser transmès i cap a on havia d'avançar la societat.

Aquest model entra en crisi amb la transformació de les societats contemporànies. Les jerarquies culturals es tornen menys estables, les identitats deixen d'estar fixades de manera duradora i les persones combinen repertoris culturals diversos. Per a Bauman, la cultura s'aproxima així a la lògica de la moda: allò important ja no és tant establir formes duradores com alimentar una successió contínua d'eleccions, novetats i desitjos.

?la cultura de la modernitat líquida ja no aspira principalment a formar subjectes, sinó a mantenir-los en moviment.

Aquí apareix un dels arguments més potents del llibre. En una societat organitzada al voltant del consum, la cultura també adopta la lògica de la seducció. Ja no es tracta simplement de satisfer necessitats culturals existents, sinó d'estimular-ne constantment de noves. L'oferta cultural s'assembla a un espai ple d'opcions que competeixen per una atenció limitada. El problema deixa de ser l'escassetat i passa a ser l'excés, l'acceleració i la dificultat de convertir l'experiència cultural en alguna cosa duradora.

Aquesta transformació també afecta les identitats. Globalització, migracions i mobilitat qüestionen la correspondència tradicional entre cultura, territori i Estat nació. Les societats europees constitueixen per a Bauman un laboratori especialment significatiu d'aquesta nova situació: llengües, històries, tradicions i procedències diferents conviuen en un mateix espai i fan cada vegada menys plausible imaginar cultures nacionals homogènies. La diversitat deixa de poder ser considerada una excepció que cal administrar i passa a formar part de la condició ordinària de les societats contemporànies.

D'aquí deriva la seva crítica a determinades versions del multiculturalisme. La coexistència de comunitats diferents no garanteix per ella mateixa una societat plural. Si cada comunitat queda tancada dins la seva pròpia identitat, la diferència pot convertir-se en separació. Bauman defensa una concepció més relacional de la cultura, basada en

el diàleg i l'aprenentatge mutu entre persones obligades a compartir un món cada vegada més interdependent.

El llibre acaba situant aquesta transformació davant una qüestió política. Si la cultura moderna havia estat estretament vinculada a l'Estat i a la seva voluntat de formar ciutadans, la cultura líquida queda cada vegada més exposada a les dinàmiques del mercat. L'Estat perd capacitat per determinar jerarquies i orientar comportaments, mentre que el mercat cultural prospera precisament gràcies a la renovació contínua dels desitjos. La cultura deixa així de ser només un territori de transmissió i es converteix en un espai on es disputen identitats, formes de convivència i capacitats d'elecció.

Nota de l'editor (2026). Llegit avui, el diagnòstic conserva força perquè anticipa qüestions que la plataformització cultural i l'economia de l'atenció han accentuat: abundància d'oferta, competència permanent per la visibilitat, consum fragmentari i identitats culturals construïdes a partir de repertoris canviants. Alhora, la seva capacitat explicativa té límits. El llibre transita entre moda, multiculturalisme, Estat, art i mercat sense arribar sempre a articular una teoria sistemàtica de la cultura líquida. També es pot preguntar si l'oposició entre una antiga cultura orientada a educar i una cultura contemporània orientada a seduir simplifica massa el passat: aquella funció pedagògica estava travessada per jerarquies socials i per la capacitat d'unes institucions determinades per decidir què comptava com a cultura legítima. Precisament aquí el llibre continua essent productiu: **no tant perquè proporcioni una teoria definitiva de la cultura contemporània, sinó perquè obliga a preguntar què passa amb la política cultural quan ja no pot donar per estables ni els públics, ni les identitats, ni les jerarquies culturals que havien sostingut bona part de la seva arquitectura moderna.**

Referència

Bauman, Z. (2013). *La cultura en el mundo de la modernidad líquida* (L. Mosconi, trad.). Fondo de Cultura Económica.

Aquest llibre està registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C](#) [2][ERCles](#) [2].

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Tags: pensament cultural

Tags: estudis socials de la cultura

Tags: polítiques culturals

Tags: diversitat cultural

Tags: cultura digital

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2013/cultura-modernidad-liquida>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4465>